

Roll No.

Total No. of Questions : 16

Total No. of Printed Pages: 4

Serial Number
↓

904

डिप्लोमा इन एलीमेन्ट्री एज्युकेशन (डी.एल.एड.)
(प्रथम अवसर) परीक्षा - 2020
द्वितीय वर्ष (पुराना)
संस्कृत भाषा शिक्षण

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 35

निर्देश :

- (1) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्यः सन्ति।
- (2) प्रश्नानां सम्मुखे अङ्काः प्रदत्ताः।

1 उचितविकल्पं चित्वा लिखत -

$$5 \times \frac{1}{2} = 2 \frac{1}{2}$$

- (क) संसारे प्राचीना भाषा अस्ति।
(i) मराठी	(ii) अंग्रेजी
(iii) हिन्दी	(iv) संस्कृतम्
- (ख) 'नायकः' इति शब्दे सन्धिः।
(i) दीर्घस्वरसन्धिः	(ii) गुणस्वरसन्धिः
(iii) अयादिस्वरसन्धिः	(iv) यणस्वरसन्धिः
- (ग) 'रमायै' इत्यस्मिन् विभक्तिः।
(i) सप्तमी	(ii) चतुर्थी
(iii) पञ्चमी	(iv) षष्ठी
- (घ) 'हरबर्तीय विधिः' इत्यस्मिन् पदानि भवन्ति।
(i) एकम्	(ii) त्रीणि
(iii) चत्वारि	(iv) चञ्च
- (ङ) 'सङ्गणकम्' सहायक सामग्री अस्ति।
(i) दृश्यसामग्री	(ii) दृश्य-श्रव्य सामग्री
(iii) श्रव्यसामग्री	(iv) न कापि

904

/ N-421 (A) |

1

| P.T.O.

$$5 \times \frac{1}{2} = 2 \frac{1}{2}$$

- 2 प्रदत्तैः शब्दैः वाक्यानां रिक्त स्थान पूर्तिं कुरुतः
(कर्म, दुग्धम्, मूल्याङ्कनस्य, ए.एल.एम., अण्)
(क) 'अ इ उ ण्' _____ प्रत्याहारः।
(ख) 'बालेन ईश्वरः नम्यते' वाक्यं _____ वाच्यः।
(ग) 'पयः, क्षीरम्, स्तन्यम्' शब्दानि _____ शब्दस्यपर्यायः।
(घ) 'सह अध्ययनम् प्रारूप' _____ पाठ्योजनायाः प्रारूपः।
(ङ) 'मानकीकृत' _____ उपकरणम् अस्ति।

- 3 उष्ण्य वर्णाः कानि ? नामानि लिखत।

अथवा

अन्तस्थ वर्णाः कानि ? नामानि लिखत।

- 4 शुद्ध-उच्चारणं केन विधिना सम्भवति ?

अथवा

"संभाषण विधिः" इत्यस्य एकः दोषः संस्कृत भाषायाम् अथवा हिन्दी भाषायाम् लिखत।

- 5 संस्कृत भाषायां कति वचनानि सन्ति ? नामानि लिखत।

अथवा

"पुरातनं" इत्यस्य विलोम पदम् लिखत।

- 6 "दण्डान्वय खण्डान्वय विधिः" कस्मिन् शिक्षणे उपयुक्तविधिः अस्ति ?

अथवा

परिमाणात्मक प्रविधिः कस्य प्रविधेः भेदः ?

(उत्तरं संस्कृत भाषायाम् अथवा हिन्दी भाषायाम् लिखतः)

अधोलिखितेषु प्रश्नानां उत्तराणि संस्कृत भाषायाम् अथवा हिन्दी भाषायाम् लिखत -

6×2=12

7 संस्कृत भाषायाः उपयोगितां लिखत।

अथवा

चम्पू-काव्यस्य कः परिचयः ?

8 महाकवि कालिदासस्य संक्षिप्त परिचयं लिखत।

अथवा

संस्कृत भाषायाः वैज्ञानिक महत्त्वं लिखत।

9 वेदानां नामानि लिखत।

अथवा

महाकाव्य भासस्य नाटकानाम् नामानि लिखत। (कोऽपि-2)

10 चित्रवर्णनविधिः स्पष्ट कुरुत।

अथवा

सक्रियाधिगम प्रविधिः (ALM) अन्तर्गत बौद्धिक चिन्तनम् स्पष्ट कुरुत।

11 'सक्रियाधिगम प्रविधिः' इत्यस्य के सिद्धान्तः? लिखत।

12 संस्कृत भाषायाम् निदानात्मक परीक्षणस्य प्रमुख-कारणाणि कानि? लिखत।

अथवा

उपचारात्मक शिक्षणस्य आवश्यकतां लिखत।

3

904 / N-421 (A) |

1×3=3

- 13 धातु प्रत्यय पृथक् कुरुत
(i) पठितव्यम् (ii) नीत्या (iii) दर्शनीयम्

अथवा

समास विग्रहं कृत्वा नामानि लिखत

- (i) प्रतिदिनम् (ii) घनश्याम् (iii) पञ्चवटी

1×3=3

- 14 संस्कृत विषय शिक्षणे मूल्यांकनस्य आवश्यकतां लिखत।
(संस्कृत भाषायाम् अथवा हिन्दी भाषायाम् उत्तरं लिखत।)

अथवा

विशेषशिक्षणस्य महत्त्वं प्रदर्श्य तस्य प्रक्रिया लिखत।

(संस्कृत भाषायाम् अथवा हिन्दी भाषायाम् उत्तरं लिखत।)

1×4=4

- 15 चिकित्सावकाशम् उल्लेखयन् प्राचार्यं प्रति संस्कृते प्रार्थनापत्रम् लिखत।

अथवा

सन्धिः विच्छेदं कृत्वा नामानि लिखत।

- (i) गिरीशः (ii) नरेन्द्रः (iii) सदैव (iv) जगदीशः

1×4=4

- 16 संस्कृत भाषाशिक्षणस्य प्रमुखविधयः काः? नामानि लिखित्वा एकं विधिम् स्पष्टं कुरुत।

(संस्कृत भाषायाम् अथवा हिन्दी भाषायाम् उत्तरं लिखत)

अथवा

पद्यशिक्षणाय का शिक्षण प्रणाली उपयुक्तः? सविस्तारेण लिखत।

(संस्कृत भाषायाम् अथवा हिन्दी भाषायाम् उत्तरं लिखत)

http://www.mpboardonline.com

Whatsapp @ 9300930012

Send your old paper & get 10/-

अपने पुराने पेपर्स भेजे और 10 रुपये पायें,

Paytm or Google Pay से

